

Miljøforvaltningens ikt-strategi 2011–2015

3

Miljøforvaltningens rolle og faglige egenart

- 3.1 God kunnskapsforvaltning og tydelig miljøinformasjon
- 3.2 Solide fagsystem og en moderne miljøforvaltning
- 3.3 En omforent organisering og samordning

4

Den nasjonale ikt-politikken

- 4.1 Samhandling, digitale tjenester og verdiskapende data
- 4.2 Samordnet ikt-utvikling og informasjonssikkerhet nasjonalt

MILJØVERNDEPARTEMENTET

Strategi

Miljøforvaltningens ikt-strategi 2011–2015

Vedtatt av Miljøverndepartementet 07.06.2011

Tom Rådahl

Departementsråd

INNHold

1	Den nye ikt-strategien.....	side 5
1.1	Hvor står vi i 2015?	side 5
1.2	En anvendt ikt-strategi	side 6
2	Bakgrunn.....	side 7
2.1	Status og behov for ny ikt-strategi	side 7
2.2	Ikt-strategiens fundament og oppbygging	side 9
3	Miljøforvaltningens rolle og faglige egenart.....	side 11
3.1	God kunnskapsforvaltning og tydelig miljøinformasjon	side 11
	Strategiske målsettinger og tiltak for:	
3.1.1	Anvendelse av ikt, miljødata og kunnskapsorganisering	side 13
3.1.2	Miljøstatus	side 14
3.2	Solide fagsystem og en moderne miljøforvaltning	side 15
	Strategiske målsettinger og tiltak for:	
3.2.1	Viktige fagsystem og ikt-løsninger	side 17
3.2.2	Geografisk miljøinformasjon	side 18
3.2.3	Portaler og nettsteder	side 19
3.2.4	Samhandlingsverktøy og sosiale medier	side 20
3.3	En omforent organisering og samordning	side 20
	Strategisk målsetting og tiltak for:	
3.3.1	Organisering, forvaltning og drift	side 21

4	Den nasjonale ikt- politikken.....	side	23
4.1	Samhandling, digitale tjenester og verdiskapende data	side	23
	Strategiske målsettinger og tiltak for:		
	4.1.1 Samhandling og tilgjengeliggjøring av miljøinformasjon	side	24
	4.1.2 Digitale førstetjenester og elektronisk dialog	side	25
	4.1.3 Administrative løsninger og arbeidsprosesser	side	26
4.2	Samordnet ikt-utvikling og informasjonssikkerhet nasjonalt	side	26
	Strategiske målsettinger og tiltak for:		
	4.2.1 Gjennomføring av ikt-prosjekter	side	27
	4.2.2 Klima- og miljøhensyn for ikt-prosjekter	side	28
	4.2.3 Informasjonssikkerhet	side	28

1 DEN NYE IKT-STRATEGIEN

Den nye ikt-strategien skal gjelde for perioden 2011-2015. Den bygger på tidligere strategier og fører videre en rekke gjeldende prinsipper fra disse. Strategien gir felles målsettinger og tiltak for miljøforvaltningen. Miljøforvaltningen identifiserer sektoren og brukes om Miljøverndepartementet og etatene Norsk Polarinstitutt, Direktoratet for naturforvaltning, Statens kartverk, Klima- og forurensningsdirektoratet og Riksantikvaren. Mål og tiltak skal følges opp både i et samarbeid mellom departementet og etatene, og selvstendig av enhetene.

1.1 Hvor står vi i 2015?

Miljøforvaltningen representerer i 2015 en tydelig og samkjørt kunnskapsforvalter og formidler av miljødata og miljøinformasjon. Miljøforvaltningen har inntatt en nasjonal og internasjonalt koordineringsrolle og representerer troverdighet og kvalitet knyttet til miljødata og miljøinformasjon. [Miljøstatus](#) og [Norge digitalt](#) er spydspisser blant flere profilerte samarbeid og verktøy i sektoren for kunnskapsforvaltning. Miljøforvaltningen er blant de fremste i anvendelse av moderne ikt-løsninger i miljødata-samarbeidet.

Miljøforvaltningen har i 2015 en gjennomgående samhandling og bevissthet rundt de viktigste ikt-satsningene som forvaltningen ivaretar. Anvendelsen av ikt er godt integrert i miljøforvaltningens faglige prosesser og arbeidsområder, og miljøforvaltningens toppledere er direkte engasjert i hvilke valg som gjøres for å sikre en koordinert og tydelig ikt-utvikling for sektoren. Geografisk miljø-

informasjon har inntatt en meget sentral posisjon i all formidling. Miljøforvaltningen har i 2015 en tidsriktig og samkjørt policy og profil for bruk av nettløsninger, samhandlingsverktøy og sosiale medier.

I 2015 har miljøforvaltningen avklart Statens kartverks rolle for drift av distribusjons- og forvaltningsløsninger og synliggjort en effektiv, rasjonell og kompetent organisering for hele sektoren. Sektoren framstår som godt koordinert og med klar faglig tyngde i etatenes utøvelse av eierskap og forvaltning av fagsystemer og portaler. Ikt-prosjekter og utviklingsarbeid skal i 2015 baseres på det beste av tilgjengelige metoder og gjennomføres med tydelig forankring i nasjonal ikt-politikk. Vi ivaretar og dokumenterer klima- og miljøhensyn ved anskaffelser, organisering og drift av ikt-løsninger.

Miljøforvaltningen står i 2015 fram som åpen, tilgjengelig og moderne, og vi er blitt en fullverdig digital forvaltning.

Departementet og etatene samhandler seg i mellom samt utveksler informasjon, data og tjenester med den øvrige forvaltning, næringsliv og innbyggere basert på nasjonale prinsipper og fellesløsninger. Miljøforvaltningen har god samhandling om administrative verktøy og har etablert en informasjonssikkerhetskultur som framstår med tydelighet og integritet.

1.2 En anvendt ikt-strategi

Ikt-strategien er krevende. Ambisjonene og forventningene vil innfris dersom vi følger opp strategien gjennom handling, evaluering og innsats. Utviklingen av ikt-området både for vår sektor og for offentlig forvaltning generelt har stor samfunnsmessig betydning. Det er tydelige krav fra våre omgivelser til samspillet mellom fag, samfunnsrolle og anvendelsen av ikt. Ikt-strategien skal være et konkret verktøy for å styrke og samkjøre sektoren. Vi skal finne klare spor av ikt-strategien i våre faglige og administrative prosesser og dokumenter. Vi skal bruke ikt-strategien i dialog med våre omgivelser og for å synliggjøre sektoren. Vi skal kunne vise til ikt-strategien ved tilsyn og revisjoner. Og vi skal ha ikt-strategien på årlig evaluering hvor departementet og etatene kan måle hvor langt en har kommet og få synliggjort både suksesser og utfordringer i oppfølging av strategien. Ikt-strategien skal være et tydelig og forpliktende referansepunkt for hele sektoren.

2 BAKGRUNN

2.1 Status og behov for ny ikt-strategi

Ikt-strategien skal brukes aktivt av departementet og etatene og gi forankring for valg og prioriteringer. Den representerer miljøforvaltningens felles forpliktelse for å sikre en samkjørt og effektiv utvikling av sektorens ikt-ressurser. Den skal være et sentralt verktøy for å synliggjøre sektoren, sikre oppfølging av nasjonale mål for ikt og bidra til å møte nye krav til samhandling og arbeidsprosesser. Den skal bidra til å sikre miljøsektorens behov for utvikling av hensiktsmessige ikt-løsninger, god organisering og forvaltning av disse.

Foregående strategi vektla ikt-infrastruktur, fag- og administrative systemer, kvalitets sikring av infrastruktur og systemer samt organisering av ikt i miljøforvaltningen. Den fastla sentrale prinsipper som videreføres i inneværende strategi. Erfaring fra foregående periode er at strategien i ulik grad har vært et levende og aktuelt verktøy i miljøforvaltningen. Miljøforvaltningen har tradisjonelt ligget godt an i forhold til nasjonale ikt-mål knyttet til økt digitalisering av tjenester, prinsipper for samhandling og standardisering, gjenbruk av informasjon og informasjonssikkerhet. Den nasjonale ikt-politikken har blitt klarere definert de senere årene og setter nye krav. Samlet må miljøforvaltningen imidlertid bli bedre fokusert på felles forpliktelser, godt

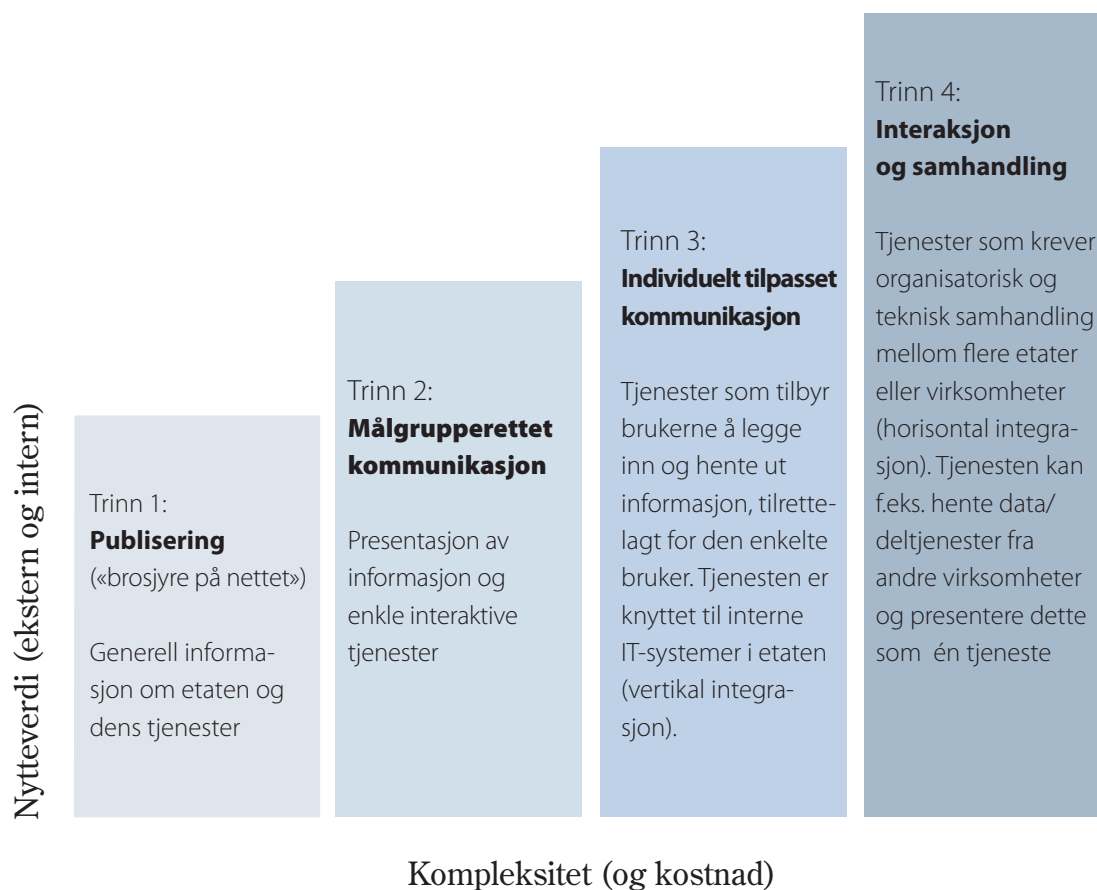
samarbeid, felles forståelse og gjennomgående lederforankring for å nå målene i den nye strategien.

Miljøinformasjon og miljødata fra miljøforvaltningen har både behov for samkjøring, men er også ved tilfeller i direkte konkurranse, med andre sektors fagmiljøer og etaters informasjon. Dette gjelder også i forhold til politiske organisasjoner og nærings- og interesseorganisasjoner. Det er derfor meget viktig å sikre kvalitet, konsistens og felles bruk av dataene innenfor miljøforvaltningen og lojalitet rundt fellesløsningene. I samarbeid med etatslederne er det etablert felles forståelse for langt større samhandling i hele miljøforvaltningen om viktige prinsipper knyttet til organisering av ikt-oppgaver rundt miljødata. Dette gir nye muligheter for å styrke sektorens rolle som utvikler, formidler og forvalter av kunnskap.

Miljøstatus og Norge digitalt er eksempler som er høyt oppe på den såkalte tjenestetrappen, hvor samhandling er gjennomført mellom en rekke aktører både formelt og innholdsmessig. Verdien av disse tjenestene er meget høy samtidig som kompleksiteten er stor. Andre tjenester i miljøforvaltningen antas å ligge lengre ned i tjenestetrappen. Ny ikt-strategi skal føre til styrket dialog om hva som er realistisk å sette som mål for utvikling av ikt-tjenester og samhandlingen i miljøforvaltningen.

Figur 1: Tjenestetrappen

2.2 Ikt- strategiens fundament og oppbygging

Ikt-strategien bygger på to fundament. Det første er miljøforvaltningens rolle og faglige egenart. Det er avgjørende at ikt-utviklingen i sektoren understøtter og ivaretar de miljøpolitiske målsettingene og det ansvar miljøforvaltningen har for å følge opp regjeringens miljøpolitikk. De sentrale utfordringene er knyttet til:

- God kunnskapsforvaltning og tydelig miljøinformasjon
- Solide fagsystem og en moderne miljøforvaltning
- En omforent organisering og samordning

Det andre er den nasjonale ikt-politikken og de rammer den trekker opp for ikt-utviklingen i offentlig sektor. Miljøforvaltningen skal i sektorens ikt-utvikling vektlegge og sikre oppfølging av de nasjonale ikt-målene. De sentrale utfordringene er knyttet til:

- Samhandling, digitale tjenester og verdiskapende data
- Samordnet ikt-utvikling og informasjonssikkerhet nasjonalt

Ikt-strategien gir en nærmere vurdering av disse utfordringene og foreslår 13 ulike strategiske mål for disse med tilhørende tiltak.

3 MILJØFORVALTNINGENS ROLLE OG FAGLIGE EGENART

Miljøforvaltningen har definert sin samfunnsrolle og ansvar innenfor en omfattende portefølje av fag- og resultatområder. Disse stiller klare krav og forventninger til anvendelse av ikt, miljødata og kunnskapsforvaltning, og miljøforvaltningen må sikre en god oppfølging av disse.

3.1 God kunnskapsforvaltning og tydelig miljøinformasjon

Klima- og miljøpolitikken omfatter bevaring av naturens mangfold og friluftsliv, bevaring og bruk av kulturminner, rent hav og vann og et giftfritt samfunn, et stabilt klima og ren luft. Videre omfatter politikken internasjonalt samarbeid og miljø i nord- og polarområdene, planlegging for en bærekraftig utvikling samt en rekke tverrfaglige virkemidler og oppgaver. Politikken skal bygge på kunnskap om tilstand og årsaker til klima- og miljøproblemene. Miljøforvaltningen skal være sentral kunnskapsforvalter og har et hovedansvar for å synliggjøre regjeringens klima- og miljøpolitikk, herunder ivareta både et nasjonalt og internasjonalt perspektiv i dette arbeidet. Miljøsaaker skal være på den politiske dagsorden. Gjennom godt tilrettelagt informasjon, kommunikasjon og opplæring skal det søkes å skape enighet om fakta om naturtilstanden. Miljøforvaltningen skal presentere gode og representative data som grunnlag for prioriteringer, beslutninger og tiltak.

Sentralt i dette arbeidet står formidling av forskning, resultater fra kartlegging og overvåking og øvrig dokumentasjon om klima- og miljøtilstanden til andre myndigheter, politikere, næringsliv og allmennheten. Miljøforvaltningen skal åpne for bruk av data, observasjoner og analyser som strekker seg utover de faste forsknings- og overvåkingsprogrammene. Det er viktig med tverrfaglig kunnskap for å kunne utvikle strategier for håndtering av klima- og miljøutfordringene, herunder prioritering av særskilt viktige områder hvor klima- og miljøendringer gjør seg raskest og sterkest gjeldende, eller der det eksisterer målkonflikter med andre sektors mål. Miljøforvaltningen ser miljøpolitikk og utviklingspolitikk i sammenheng og det stilles store krav til god dokumentasjon, fakta og synliggjøring av den norske politikken og posisjoner i internasjonale fora. Miljøforvaltningen har klare forpliktelser til å følge opp nasjonalt og internasjonalt samarbeid og felles systemer i forvaltningen av miljødata.

Et godt faktagrunnlag må sikres gjennom tilstrekkelig kartlegging og overvåking, krav til innhold og anvendelse av felles anerkjente metoder, standarder og kvalitets-

nivå ved overvåking samt ved registrering, behandling, rapportering og formidling av miljødata og geografisk informasjon. Miljødata skal kunne leveres åpent tilgjengelig og i egnet format.

Miljøforvaltningen har utviklet nettstedet [Miljøstatus](#) som den sentrale kilden til miljøinformasjon. Målet med nettstedet er å skape forståelse for sammenhengene mellom miljøets tilstand, hva som påvirker, konsekvenser og tiltak. Miljøforvaltningen skal forplikte seg til å sikre oppdatert informasjon i Miljøstatus hvor Klima- og forurensningsdirektoratet er ansvarlig redaktør.

3.1.1 Strategisk målsetting og tiltak for anvendelse av ikt, miljødata og kunnskapsorganisering

Anvendelsen av ikt, miljødata og kunnskapsorganisering gir miljøforvaltningen en styrket rolle, tydelig samhandling i arbeidsprosesser nasjonalt og internasjonalt og god synliggjøring av regjeringens klima- og miljøpolitikk. Miljødata forvaltes, tilrettelegges og formidles med forutsigbar kvalitet og troverdighet og deles enkelt med omverdenen.

Miljøforvaltningen skal sikre at det finnes et tilstrekkelig godt kunnskapsgrunnlag for å fatte beslutninger om prioriteringer og tiltak innenfor miljøsektoren og ta initiativ overfor andre sentrale sektorer.

Miljøforvaltningen skal ta initiativ overfor sektormyndighetene for å tydeliggjøre vår overordnede rolle for samordning av miljødatakunnskap i Norge

Miljøforvaltningen skal følge opp ambisjonene angående miljødatasamordning, styrke samarbeidet og avklare oppgavefordeling mellom KLIF som nasjonalt samordningsorgan, de øvrige etatene i miljøforvaltningen og andre sektorer

Miljøforvaltningen skal arbeide for å sikre oppslutning om miljødatanettverket EIONET og bruk av Reportnet i egen forvaltning og videreutvikle samarbeidet med andre sektorer

Det skal etableres eget forum i miljøetatene for felles gjennomføring av strategier og tiltak innen miljødatasamordning og – formidling

Miljøforvaltningen skal ta ansvar for effektiv dataflyt til miljøinformasjon og rapportering, herunder avklare behovet for metadata

Miljøforvaltningen skal etablere hensiktsmessig løsning for vedlikehold, tilgjengeliggjøring og anvendelse av indikatorene for nasjonale miljømål

3.1.2 Strategisk målsetting og tiltak for Miljøstatus

Miljøstatus er den viktigste kilden til miljøinformasjon og sikrer samspillet med miljøforvaltningens øvrige informasjons- og fagsystemer.

- Miljøforvaltningen skal øke tilfanget av data i Miljøstatus, herunder prioritere geografisk miljøinformasjon der dette er spesielt viktig
- Samordningen mellom ulike fagområder skal styrkes og etatene skal bidra aktivt for å få på plass oppdatert informasjon
- Omfanget av og kvaliteten til miljødata fra andre sektorer skal utvikles og flere formidlingsformat skal benyttes
- Arbeidet med Miljøstatus skal ha lederforankring og innebærer aktivt eierskap fra alle etater i sektoren for å kvalitetssikre og videreutvikle Miljøstatus
- KLIFs redaktørrolle for Miljøstatus medfører ansvar for å sikre etatenes oppfølging og plikt for etatene til å prioritere arbeidet og følge KLIFs anvisninger
- Miljøforvaltningen skal styrke markedsføringen av Miljøstatus og utvikle informasjonsprodukter i forhold til aktuelle målgrupper

3.2 Solide fagsystem og en moderne miljøforvaltning

Miljøforvaltningen er avhengig av å utvikle gode distribusjons- og forvaltningsløsninger for registrering, saksbehandling, formidling og deling av informasjon og miljødata nasjonalt og internasjonalt. I dette ligger også gode ikt-løsninger for kart og geografisk miljøinformasjon. Gjennom Norge Digitalt er det store forventninger til effektive tjenester for datautveksling og standardisering av data. Ny geodatalov og Inspire-direktivet stiller klare krav til formidling og tilgjengelighet av geografisk miljøinformasjon i miljøforvaltningens fagsystemer og nettportaler. Det skal etableres en infrastruktur i EU med fokus på elektronisk deling av data mellom offentlige myndigheter for oppgaver som kan få virkninger for miljøet, og som trolig vil ha betydning for elektroniske forvaltning generelt.

Miljøforvaltningens fagsystemer og nettportaler representerer store verdier og kunnskap. Miljøforvaltningen har rundt 40 viktige systemer og nettsteder. En kartlegging i 2009 viste at miljøforvaltningen har en vei å gå i forhold til å gjøre løsningene og dataene tilgjengelige for samhandling innad i miljøforvaltningen og overfor eksterne brukere. Miljøforvaltningen skal ha økt samkjøringen rundt ikt-utvikling med tydelig definering av målgrupper og gevinster for ikt-prosjektene. En rekke nasjonale ikt-løsninger vil måtte

videreutvikles for bedre tilgjengelighet, flere brukere og tilpasses andre offentlige tjenester, blant annet vil kulturminnefeltet være et prioritert område for utvikling av nye ikt-verktøy for å sikre bedre styringsdata og god forvaltning. Det er krav til økt samspill mellom fagsystemer og saksbehandlingssystemer for mer effektiv og bedre saksbehandling. Det stilles videre økte krav til formidling og dialog med forvaltningen, blant annet for å styrke kompetansen og faktagrunnlaget i miljøfaglige spørsmål og for å bistå brukerne til å gjøre riktige valg. Portaler brukes i stor utstrekning til dette formålet og til ulike kampanjer. Utvikling av en rekke nettsteder gir stor ressursbruk og kan skape utydelighet. Det er derfor behov for bedre koordinering av nettstedsutviklingen og kunne se denne i lys av målgrupper og faglige behov.

Miljøforvaltningen har begrenset bruk av samhandlingsverktøy og nye sosiale medier. Samhandlingsverktøy representerer en arbeidsmåte og en kommunikasjonsform. Det er forventet at offentlig forvaltning vil øke bruken av målrettede samhandlingsverktøy og disse vil være aktuelle å etablere i miljøforvaltningen for arbeidsprosesser og prosjekter på tvers i miljøforvaltningen og mot våre øvrige omgivelser. Samhandlingsverktøyene vil være aktuelle å integrere i eksisterende saksbehandlingsløsninger.

Sosiale medier er i stor grad brukerskapte internettsamfunn og nettaktiviteter, hvor

deling og innhenting av informasjon og kunnskap skjer på en ny og friere måte. Tradisjonelle nettsteder kontrolleres gjerne av avsender, mens de sosiale mediene er uformelle og brukerstyrte. Verdien av delt kunnskap, åpne faglige nettverk og rask informasjonsdeling er høy, men denne formen for delingskultur utfordrer tradisjonelle arbeidsformer og prosesser i forvaltningen. Langt de fleste bruker dette privat og det er en generasjon med yngre brukere som nå i høyt tempo vil ha en helt annen tilnærming til disse verktøyene når de entrer arbeidslivet.

Miljøforvaltningen skal som moderne forvaltning legge til rette for bruk og utnyttelse av sosiale medier og aktuelle samhandlingsverktøy. Dette skal tilpasses den enkelte virksomhet både i framdrift og anvendelse.

3.2.1 Strategisk målsetting og tiltak for viktige fagsystem og ikt-løsninger

Miljøforvaltningens viktige fagsystem og ikt-løsninger for miljødata og miljøinformasjon er videreutviklet i tråd med forvaltnings-, kunnskaps- og samfunnsbehov.

Miljøforvaltningen skal på egnede tidspunkter og konferanser gjennomgå status for ikt-utviklingen i sektoren og enes om felles forståelse, mål og forpliktelser rundt viktige igangsatte og framtidige ikt-satsninger

Miljøforvaltningen skal i forbindelse med Prop 1 S og i styringssystemene synliggjøre de viktigste ikt-satsningene i sektoren både knyttet til felles-satsninger og de enkelte resultatområdene.

Miljøforvaltningen skal ved etablering og videreutvikling av viktige fagsystem vurdere disse i forhold til tjenestetrappens nivåer og grad av horisontal integrasjon for organisatorisk og teknisk samhandling, og bruke Norge digitalt som referansemodell

Etablering og videreutvikling av viktige fagsystem skal skje ut fra faglige behov og vurderinger, være samkjørte i sektoren og i tråd med nasjonale føringer

Miljøforvaltningen skal utvikle en omforent modell for tjenestebasert arkitektur for sektoren som sikrer godt samspill og gjenbruk av informasjon i sektorens ikt-løsninger

Miljøforvaltningen skal legge til grunn tidligere vedtatte prinsipper for definering av viktige fagsystemer

Miljøforvaltningen skal søke å integrere fagsystemer og administrative systemer hvor bruk av miljødata og saksbehandling er aktuelt

3.2.2 Strategisk målsetting og tiltak for geografisk miljøinformasjon

- Miljøforvaltningen gir god tilgang til geografisk informasjon til offentlige og private formål i tråd med geodatalov og Inspire-direktivet.
- Miljøforvaltningen må foreta en gjennomgang av sektorens miljødata, fagsystemer og nettsteder for å kartlegge endrings- og utviklingsbehov i forhold til å oppfylle kravene om tilgang til geografisk miljøinformasjon og være en pådriver overfor andre sektormyndigheter
- Miljøforvaltningen skal for sektoren klargjøre begrepene miljødata og geodata, grenseflater, sammenhenger og anvendelse av disse
- Miljøforvaltningen må vurdere hvordan operative krav i forskriftene knyttet til geodataloven og Inspire-direktivet skal følges opp og hvordan disse vil påvirke infrastruktur og drift av fagsystemer mv
- Miljøforvaltningen skal se på sammenheng mellom operative krav og videreutvikling av Kartverkets rolle knyttet til drift av distribusjons- og forvaltningsløsninger

3.2.3 Strategisk målsetting og tiltak for portaler og nettsteder

- Miljøforvaltningen har samkjørte nettsteder for formidling av miljødata og miljøinformasjon som lar seg gjenbruke.
- Miljøforvaltningen skal gjennomføre kartlegging av nettsteder/portaler og foreta en analyse over behovet for nettsteder i sektoren
- Miljøforvaltningen skal ha en balansert utvikling av nettsteder/portaler som sikrer gjenbruk av primærinformasjon og målgruppers behov
- Miljøforvaltningen skal ved etablering av nettsteder/portaler ivareta kravene i forvaltningens kommunikasjonspolicy
- Miljøforvaltningen skal søke samarbeid med andre sektorer for utvikling av felles nettsteder og bruke nasjonale portaler på tjenester rettet mot innbyggere og næringsliv hvor dette er aktuelt

3.2.4 Strategisk målsetting og tiltak for samhandlingsverktøy og sosiale medier

Miljøforvaltningen har et godt framtidsrettet omdømme gjennom god bruk av samhandlingsverktøy og sosiale medier og et utstrakt samspill internt og med omverdenen. Sosiale medier er en sentral arena for formidling av klima- og miljøpolitikk og dialog med samfunnet.

Miljøforvaltningen skal i tråd med kommunikasjonspolicyen utvikle en samarbeidskultur med åpenhet, deling og gjenbruk av kunnskap og informasjon

Miljøforvaltningen skal utarbeide retningslinjer for bruk av sosiale medier og gjennomføre kompetansetiltak

Det skal etableres elektroniske arenaer med samhandlingsverktøy og sosiale medier tilrettelagt ut fra behov og målgrupper

Elektroniske samhandlingsverktøy skal vurderes i sammenheng med videreutvikling av fagsystemer, nettløsninger og administrative systemer

3.3 En omforent organisering og samordning

Miljøforvaltningen har tradisjon for samarbeid om miljødata og samhandling rundt anvendelse av ikt i forvaltningen. Den forståelse og modning som er opparbeidet rundt en samkjørt ikt-utvikling skal videreutvikles. Dette stiller krav til ledelse, kompetanse, organisering og teknologi som sikrer god ressursutnyttelse og måloppnåelse. Miljøforvaltningen søker informasjonsdeling

nasjonalt og internasjonalt og har definert de viktige fagsystemene, portalene og nettstedene for sektoren. Det er krav til oppfølging av fellesløsninger og en søker å jobbe mot standardisering av teknologi, programvare og datagrunnlag. Miljøforvaltningen stiller nå klare krav til miljødatasamordning og –formidling, og det er forventninger til at sektoren skal utvikle en effektiv og rasjonell organisering for ikt-forvaltning og distribusjon. Dette også for å møte økte krav til sikkerhet og tilgjengelighet til miljøforvaltningens tjenester.

3.3.1 Strategisk målsetting og tiltak for organisering, forvaltning og drift

Miljøforvaltningen har utviklet god ledelse, kompetanse og organisering for eierskap, faglig forvaltning og utvikling av informasjon og informasjonssystemer, og sikrer samkjøring av teknisk forvaltning, drift og utvikling av sektorens ikt-løsninger

Miljøforvaltningen skal følge opp prinsipp hvor Kartverket skal ha driftsansvaret for stedfestet informasjon.

Miljøforvaltningen skal vurdere om driftsansvar for andre distribusjons- og forvaltningsløsninger kan flyttes til Kartverket etter en nærmere ressurs- og konsekvensutredning, herunder avklare forhold knyttet til lovverk, økonomi, avtaler og funksjoner

Miljøforvaltningen skal gjennomføre en kartlegging og samordning av likeverdige ikt-løsninger med sammenfallende datainnhold

Miljøforvaltningen skal videreutvikle og tydeliggjøre eierskapsrollen for fag-systemer og nettportaler både innad i sektoren og mot omverdenen

Miljøforvaltningen skal videreutvikle faglige nettverk knyttet til forvaltningsoppgavene

For alle ikt-løsninger som etableres skal det være et gjennomtenkt behov hvor drift og vedlikehold skal være definert og avklart

Miljøforvaltningen skal ved behov anvende brukerundersøkelser i forbindelse med utvikling og etablering av eksternt rettede ikt-løsninger

4 DEN NASJONALE IKT-POLITIKKEN

Ikt-politikken har vært gjennom ulike utviklingssteg de senere år. Det er tatt organisatoriske grep gjennom Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets tydeliggjøring av sin rolle i forvaltningen og opprettelsen av Direktoratet for forvaltning og IKT. Sentralt for den nasjonale ikt-politikken har vært eNorge-planene, flere stortingsmeldinger og nye lover. Det er i tillegg kommet en rekke retningslinjer og rundskriv som stiller krav og forventinger til offentlig forvaltnings ikt-utvikling.

4.1 Samhandling, digitale tjenester og verdiskapende data

Offentlig sektor har krav til seg på å utvikle nye arbeidsprosesser og digital samhandling innad i forvaltningen samt å etablere flere og bedre tjenester mot innbyggerne og næringslivet. I dette ligger å arbeide for god tilgjengelighet, samhandling med aktørene og digital tilgang til informasjon og tjenester. Skal en lykkes med den elektroniske hverdagen er det også viktig at offentlig sektor bidrar til utbredelse av kompetanse slik at alle får muligheter for å være med i det digitale samfunnet.

Viktig for utviklingen i offentlig sektor er tjenestetrappen (fig. 1, kap. 2.1). Det overordnede målet er å jobbe mot det øverste trinnet i denne, hvor interaksjon og samhandling foregår på utstrakte områder mellom offentlige aktører og brukere av offentlige tjenester. Offentlig forvaltning skal legge til rette for digitalt førstevalg og forenkling gjennom enklere krav til rappor-

tering og myndighetskontakt og økt bruk av bruker- og innbyggerundersøkelser for å identifisere bedre møtearenaer med det offentlige.

Offentlig sektor vil måtte samarbeide både politisk og praktisk for å sikre oppfølging av EUs ikt-strategi "Digital Agenda for Europe 2010-2020". Det er store forventinger til at EUs ikt-satsninger skal bidra til positiv næringsutvikling og økt sysselsetting i Europa. EUs ikt-strategi har fokus på et digitalt indre marked, sosiale utfordringer, økt trygghet og sikkerhet ved elektronisk kommunikasjon, standarder og interoperabilitet, kompetanse og styrket bredbåndskapasitet.

Det er krav til at offentlig sektor i økende grad skal tilgjengeliggjøre data og informasjon som har samfunnsmessig verdi og som kan viderebrukes av andre. Dette gjelder data som ikke er taushetsbelagt og hvor kostnadene ved tilgjengeliggjøring antas å være beskjedne. Det skal stilles krav til formater og bruksvilkår, og informasjon

om hvilke data som er tilgjengelige skal finnes på virksomhetens hjemmeside og på nettstedet data.norge.no. Offentlig sektor skal vurdere forholdet mellom å etablere

egne tjenester basert på data, eller om det er mer kostnadseffektivt at andre aktører utvikler tjenester basert på disse dataene.

4.1.1 Strategisk målsetting og tiltak for samhandling og tilgjengeliggjøring av miljøinformasjon

Miljøinformasjon og miljødata samvirker med andre nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere.

- Miljøforvaltningen skal legge til grunn nasjonale og internasjonale standarder for samhandling og tilgjengeliggjøring av miljøinformasjon, miljødata og metadata
- Miljøforvaltningen skal delta aktivt i nasjonalt og internasjonalt standardiseringsarbeid
- Etatene skal lage en oversikt over sine data og informasjon og vurdere denne og tjenester i forhold til regjeringens målsettinger knyttet til tilgjengeliggjøring av offentlig informasjon
- Miljøforvaltningen skal forplikte seg i forhold til oppfølging av registrering, formidling og rapportering i nasjonale og internasjonale faglige nettverk
- Miljøforvaltningen skal med utgangspunkt i Miljøstatus bidra til utvikling av miljøstatus for Europa – SEIS

4.1.2 Strategisk målsetting og tiltak for digitale førstetjenester og elektronisk dialog

- Miljøforvaltningen har digitale førstetjenester for brukere av sektorens tjenester og er tydelig medspiller i det offentliges satsninger på elektronisk dialog på tvers av sektorer, næringsliv og befolkning.
- Etatene skal utarbeide en tjenesteoversikt, tilgjengeliggjøre denne og gjennomføre effektivisering og rasjonalisering av tjenester
- Miljøforvaltningen skal som prinsipp kun ha digitale tjenester mot næringsliv, offentlig forvaltning og øvrige brukere
- Miljøforvaltningen skal for produksjon av tjenester mot næringsliv, andre offentlige aktører og privatpersoner bruke Altinns infrastruktur og ligge langt framme i anvendelsen av denne.
- Miljøforvaltningen skal utarbeide en oversikt over egne eID-løsninger og fase ut alle løsninger som ikke er knyttet til felles infrastruktur for elektronisk ID (ID-porten). Alle nye etableringer av eID-løsninger skal skje ved bruk av nasjonal felles infrastruktur.

4.1.3 Strategisk målsetting og tiltak for administrative løsninger og arbeidsprosesser

Miljøforvaltningen har samhandlende administrative løsninger og arbeidsprosesser innad i miljøforvaltningen, med offentlig forvaltning og øvrige samfunnssektorer

- Miljøforvaltningen skal søke å samordne fagmiljø, ressurser og kompetanse rundt administrative løsninger i sektoren
- Miljøforvaltningen skal utvikle koordinert vedlikehold, forvaltning og leverandørstyring av allerede eksisterende løsninger for administrative oppgaver i sektoren der dette er hensiktsmessig
- Miljøforvaltningen skal ta i bruk løsninger for elektronisk dokumentutveksling i sektoren og med omverdenen basert på felles standarder
- Miljøforvaltningen skal ta i bruk felles løsninger for e-handel og elektronisk faktura

4.2 Samordnet ikt-utvikling og informasjonssikkerhet nasjonalt

Det er et krav til offentlig sektor om at ikt-løsninger skal gjenbrukes og flerbrukes. Felles arkitekturprinsipper skal anvendes for å sikre utvikling av nye løsninger med mål om betydelig økt elektronisk samhandling og informasjonsdeling på tvers av sektorene. Disse prinsippene omhand-

ler tjenesteorientering, interoperabilitet, tilgjengelighet, sikkerhet, åpenhet, fleksibilitet og skalerbarhet. Videre er det krav om bruk av fellesløsninger så som felles nasjonal eID og bruk av Altinn for produksjon av tjenester rettet mot næringsliv og publikum og felles portaler.

Det er krav til å følge forskrift om ikt-standarder i offentlig forvaltning ved utvikling av nye ikt-tjenester for å bidra til elektronisk samhandling. Offentlig sektor skal sikre

god samordning og styring av ikt-relaterte investeringer. Det er krav til å gjennomføre og dokumentere vurderinger rundt samhandling, gjenbruk, informasjonssikkerhet, oppfølging av arkitekturprinsippene, fellesløsninger og standarder. Et viktig krav er vurdering og synliggjøring av gevinster for prosjektene.

Offentlig sektor skal følge lover, regler og retningslinjer knyttet til informasjonssikkerhet, sikkerhet og beredskap. De nasjo-

nale retningslinjene for informasjonssikkerhet har trukket opp 11 innsatsområder som offentlig sektor skal prioritere å jobbe etter. Det er særlig forventninger knyttet til tydelige ledelse, organisering og dokumentasjon av arbeidet med informasjonssikkerhet i offentlig sektor, slik at offentlig forvaltning framstår som troverdig og tillitsskapende overfor samfunnet forøvrig.

4.2.1 Strategisk målsetting og tiltak for gjennomføring av ikt-prosjekter

Miljøforvaltningens ikt-prosjekter gjennomføres i tråd med gjeldende retningslinjer for felles løsninger, dokumentasjon og gevinstrealisering.

Miljøforvaltningen skal i forbindelse med sine tyngste ikt-satsninger og de årlige budsjettprosessene legge til grunn FADs rundskriv og retningslinjer for samordning og styring av ikt-relaterte investeringer i staten og utarbeide nødvendig dokumentasjon knyttet til bruk av felles arkitekturprinsipper, ikt-standarder og fellesløsninger ved etablering av nye viktige ikt-prosjekter

Nye viktige ikt-prosjekt i sektoren skal utarbeide selvdeklarasjon og gevinstrealiseringsplan i tråd med FADs retningslinjer

4.2.2 Strategisk målsetting og tiltak for klima- og miljøhensyn for ikt-prosjekter

Miljøforvaltningens ikt-prosjekter tar klima- og miljøhensyn og velger organisering og løsninger som ivaretar grønn ikt.

- Miljøledelsessystemene i sektoren skal utarbeide anvisninger for hvordan en tar klima- og miljøhensyn ved gjennomføring av ikt-prosjekter og anskaffelser
- Ikt-prosjekter og -anskaffelser skal stille krav i tråd med regjeringens handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar ved offentlige anskaffelser
- Klima- og miljøhensyn skal dokumenteres ved organisering av ikt-tjenester og samhandling i sektoren
- Universell utforming skal ivaretas ved anskaffelse av teknologi og ved utforming og tilrettelegging av systemer og brukergrensesnitt

4.2.3 Strategisk målsetting og tiltak for informasjonssikkerhet

Miljøforvaltningens informasjonssikkerhet er i tråd med gjeldende lovverk, retningslinjer og identifiserte krav i sektoren.

- Det skal utarbeides prosesser og kriterier for varsling og avviksbehandling av informasjonshendelser i sektoren og etatene
- Miljøforvaltningen skal innarbeide de nasjonale retningslinjene for informasjonssikkerhet i etatene og dokumentere ledelse, organisering og oppfølging av informasjonssikkerhetsarbeidet i tråd med retningslinjene
- Det skal gjennomføres styringsdialog og opplæring for å sikre lederfokus og generell kompetanse rundt informasjonssikkerhetsarbeidet i sektoren
- Miljøforvaltningen skal gjennom etablerte fora sørge for kompetanseutvikling og erfaringsutveksling på informasjonssikkerhetsområdet
- Det skal brukes anerkjente standarder og nasjonale veiledere for informasjonssikkerhetsarbeidet i sektoren

Utgitt av:
Miljøverndepartementet

Offentlige institusjoner kan bestille flere
eksemplarer fra:
Departementenes servicesenter
Internett: www.publikasjoner.dep.no
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefon: 22 24 20 00

Publikasjonskode: T-1506 B
ISBN 978-82-457-0454-9
Trykk: AIT Oslo AS 07/2011 - opplag 200

